

BETÆNKNING**Afgivet af Erhvervs- og Råstofudvalget****vedrørende**

Forslag til inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at ændre Emballagebekendtgørelsen således, at det sikres, at øl og kulsyreholdige læskedrikke overalt i Grønland kan sælges på både flasker og dåser i varierende størrelser. Både flasker og dåser skal kunne indgå i et returpantssystem. Ændringen skal foretages hurtigst muligt efter vedtagelsen af dette forslag – dog senest den 1. januar 2024.

Fremsat af Medlem af Inatsisartut Jens-Frederik Nielsen, Demokraatit

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Mariane Paviassen, Inuit Ataqatigiit, formand

Medlem af Inatsisartut Aqqalu Jerimiassen, Atassut, næstformand

Medlem af Inatsisartut Lars Poulsen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Knud Mathiassen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Pele Broberg, Naleraq

Medlem af Inatsisartut Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Dines Mikaelson, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen den 20. oktober under EM2022 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller ønsker med forslaget at pålægge Naalakkersuisut, senest 1. januar 2024, at ændre Selvstyrets bekendtgørelse nr. 16 af 25. oktober 2019 om emballage til øl og kulsyreholdige læskedrikke, således at øl og kulsyreholdige drikke kan sælges overalt i Grønland, uanset om disse er emballeret i flasker eller dåser af forskellige størrelser. Emballagen skal ifølge forslaget fortsat indgå i et returpantssystem.

Henvendelser

Den 4. november har udvalget modtaget henvendelse vedr. forslaget fra Nuuk Imeq a/s. Henvendelsen er vedlagt som **bilag** til betænkningen. Den 10. november er Sulinermik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat (SIK) kommet med en pressemeddelelse vedr. forslaget, som

er vedlagt som **bilag** til betænkningen. Den 14. november er Kommuneqarfik Sermersooq kommet med en henvendelse til udvalget vedr. forslaget, som også er vedlagt som **bilag** til betænkningen.

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Der var ved førstebehandlingen generel opbakning til, at udvide mulighederne for at markedsføre drikkevarer i flere emballagetyper. Der var dog ikke fuld enighed om, hvordan en sådan udvidelse i praksis bør gennemføres. Naalakkersuisut indstillede forslaget til vedtagelse, idet en planlagt udvidelse af returpantssystemet til at omfatte de emballagetyper der i dag indgår i Dansk Retursystem, af Naalakkersuisut ansås for at være en reel udmøntning af forslaget. Inuit Ataqatigiit støttede grundideen bag forslaget, men udtrykte bekymring for, at nærværende beslutningsforslag ville kunne virke forsinkende på Naalakkersuisuts igangværende bestræbelser, Inuit Ataqatigiit fremsatte på denne baggrund ændringsforslag. Siumut, Demokraatit og Atassut støttede ligeledes grundideen bag forslaget, herunder ideen om at flere emballagetyper inddrages i en returpantordning. Naleraq støttede også en udvidelse af mulighederne for salg af drikkevarer i flere emballagetyper, men ønskede ikke at binde sig til Dansk Retursystem idet dette ansås at ville begrænse, og evt. fordyre, udbuddet af produkter. Endvidere ønskede Naleraq at fremskynde processen og fremsatte ændringsforslag bl.a. vedr. dette.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget bemærker indledningsvist, at der ikke i dag er tildelt enerettigheder til håndtering, tapning, eller salg af drikkevarer. Emballagebekendtgørelsens krav om, at bestemte emballagetyper skal anvendes til øl og kulsyreholdige drikke, har imidlertid den virkning, at der reelt kun er et enkelt selskab der leverer disse produkter på det grønlandske marked. Selskabet kan således siges at have de facto monopol på levering af øl og kulsyreholdige drikke.

De overordnede krav i bekendtgørelsen er, at øl og kulsyreholdige læskedrikke udelukkende må sælges i emballage, der overholder de specifikationer, der er angivet i bilaget til bekendtgørelsen. Ifølge emballagebekendtgørelsen omfatter den tilladte emballage udelukkende fire godkendte flasker. To af dem er de særlige ”buttede” grønlandske flasker på henholdsvis 0,25 liter og 0,33 liter, og de to øvrige er på 0,5 liter. Specifikationerne er imidlertid endnu mere præcise. De nøjes ikke med at angive størrelsen af flaskernes indhold, men angiver også formen, højden og bredden på flaskerne.

Den direkte konsekvens af emballagebekendtgørelsens detaljerede krav er, at leverandører med andre emballageformer udelukkes fra det vestgrønlandske marked. Returflasker i andre størrelser, f.eks. 1 liter, 1,5 liter eller 2 liter, er forbudte. Det samme gælder alle slags engangsemballage, herunder både dåser og engangsplasticflasker i alle størrelser. Indirekte er konsekvensen af de detaljerede krav, at der i praksis er blokeret for konkurrence til Nuuk Imeq.

Forklaringen skal findes to steder:

For det første blokerer det i høj grad for konkurrencen, at øl og sodavand kun må sælges i fire konkrete flasker. Problemet er, at de to mindste flasker ikke bruges andre steder end i Vestgrønland, og at de to største flasker kun bruges til sodavand andre steder. Flasker på 0,25, 0,33 og 0,5 liter er ikke sjældne i udlandet, men det er til gengæld flasker, der opfylder de konkrete specifikationer om form, høje og bredde for de fire tilladte flasker.

Konsekvensen er, at det i praksis er umuligt at opkøbe et parti tappet øl og sodavand i udlandet og importere det til Vestgrønland. Derudover har konkurrenter svært ved at få tappet øl eller sodavand på godkendte flasker. Konkurrenter kan få tappet på godkendte flasker, hvis de f.eks. køber sig adgang til et tapperi i udlandet, eller hvis de etablerer deres eget tapperi i Vestgrønland. I begge tilfælde gør flaskernes sjældenhed imidlertid, at konkurrenterne skal have produceret flasker specielt til opgaven.

Det er udvalgets opfattelse, at den begrænsede størrelse af det samlede (Vest)grønlandske marked betyder, at de ovenfor nævnte forhold reelt umuliggør, at andre aktører end Nuuk Imeq får adgang til at producere (tappe) og levere øl og kulsyreholdige drikke.

For det andet øger det importomkostningerne, at flaskerne skal genpåfyldes. Problemet er, at en importør udover at transportere de fulde flasker til Vestgrønland og indsamle de tomme flasker også skal transportere de tomme flasker tilbage til oprindelseslandet, så de kan blive genpåfyldt. Kravet om genpåfyldning betyder, at det ikke er tilstrækkeligt, at flaskerne eller dåserne destrueres i Grønland og sendes til genbrug. Konsekvensen er markant højere transportomkostninger ved import sammenlignet med en situation, hvor engangsemballage var tilladt. Her skal den indsamlede tomme emballage blot knuses eller mases i Vestgrønland og derefter transporteres til nærmeste genbrugsanlæg.

I praksis har den eneste vej ind på det vestgrønlandske marked været via en tapningsaftale med Nuuk Imeq. En tapningsaftale indebærer, at Nuuk Imeq tapper andre leverandørers færdige produkter (øl eller sodavand) på godkendte returflasker, hvorefter produkterne sælges videre til detailhandlen og andre aftagere.

Naalakkersuisut oplyser i sit svarnotat, at man er indstillet på at ændre emballagebekendtgørelsen, således at det bliver muligt at sælge øl og kulsyreholdige læskedrikke i flere forskellige slags emballage end i dag. Det er stadig tanken, at emballagetyperne skal indgå i et returpantssystem med henblik på at begrænse spredning af affald i naturen mv.

Naalakkersuisut oplyser herunder, at man planlægger at gennemføre en gradvis liberalisering

af returemballageområdet, hvor man i første omgang, i de større byer, vil gøre det muligt at få tilbagebetalt pant for emballage der indgår i Dansk Retursystem (f.eks. frugtsaft, saftvandskoncentrat og lign.). Det er tanken, at ordningen skal være et frivilligt samarbejde mellem ESANI og butikkerne, således at det sikres, at der er oprettet en ordning for håndtering af returemballagen. Første etape vil ifølge Naalakkersuisut ikke i sig selv give større valgmuligheder for borgerne, men vil bidrage til, at borgerne kan få panten retur for flere produkter. Første etape forventes at kunne igangsættes i 2022.

Anden etape omfatter ifølge Naalakkersuisut den egentlige liberalisering af returemballageområdet, hvor der vil blive åbnet for salg af andre emballagetyper end i dag, dog forudsat at disse er mærket med Dansk Retursystems mærke. Dette vil kræve en ændring af emballagebekendtgørelsen. Naalakkersuisut har ikke oplyst, hvornår anden etape forventes gennemført.

Udvalget vælger dog at tolke Naalakkersuisuts indstilling af beslutningsforslaget til vedtagelse således, at anden etape forventes at vil kunne være iværksat 1. januar 2024.

Ved førstebehandling blev der fremsat kritik af, at Naalakkersuisut, i sine bestræbelser for at liberalisere emballageområdet, arbejder hen i mod en løsning, der er bundet til Dansk Retursystem. Det blev fremført, at dette vil kunne begrænse udbuddet af produkter samt at en ordning der "går via Danmark" vil forhindre, at der kan opnås lavest mulige priser for de importerede varer. Endvidere blev det problematiseret, at Naalakkersuisuts ordning i første omgang kun omfatter de større byer.

Naleraq fremsatte på den baggrund følgende ændringsforslag:

Forslag til inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at ændre Emballagebekendtgørelsen således at Nuuk Imeq A/S monopol ophæves snarest muligt, så det sikres, at øl og kulsyreholdige læskedrikke overalt i Grønland kan sælges på både flasker og dåser i varierende størrelser. Ændringen skal foretages hurtigst muligt efter vedtagelsen af dette forslag – dog senest den 1. januar 2023.

Udvalget bemærker, at Nuuk Imeq A/S' de facto monopol, jf. ovenfor, reelt fremkommer på grund af den nuværende emballagebekendtgørelses regulering af emballagetyper (§ 2) og krav om returnering til fornyet påfyldning (§ 1, stk. 3). En ophævelse af disse krav vil derfor kunne opfattes, som en ophævelse af de væsentligste årsager til monopol. Udvalget fortolker på den baggrund Naleraqs ønske om ophævelse af Nuuk Imeq A/S' monopol, som en præcisering af, at man reelt ønsker at disse bestemmelser i emballagebekendtgørelsen ophæves.

Det oprindelige beslutningsforslag pålægger blot Naalakkersuisut at "sikre[s], at øl og

kulsyreholdige læskedrikke overalt i Grønland kan sælges på både flasker og dåser i varierende størrelser". Dette krav kunne i princippet opnås ved at tilføje flere emballagetyper i bekendtgørelsen, hvilket dog næppe ville få nogen nævneværdig virkning for udbuddet af drikkevarer, hvis der fortsat består et krav om returnering og genfyldning. På baggrund af udmeldingerne ved førstebehandlingen er det dog udvalgets forståelse, at forslagsstilleren med det oprindelige beslutningsforslag også ønsker en egentlig liberalisering af emballageområdet, og dermed en ophævelse af det i dag eksisterende de facto monopol.

Udvalget bemærker, at Naleraq med ændringsforslaget ønsker, at dette sker senest 1. januar 2023, hvorimod det oprindelige forslag anfører 1. januar 2024 som frist.

Udvalget noterer sig desuden, at det af Naleraqs ændringsforslag ikke fremgår, at emballagen skal kunne indgå i et returpantssystem. På baggrund af debatten ved førstebehandlingen er det dog udvalgets opfattelse, at dette fortsat er ønsket. Blot ønsker man ikke at binde sig til det nuværende system der, som tidligere nævnt, reelt udgør en væsentlig del af grundlaget for de facto monopolet, og man ønsker heller ikke at binde sig til en model, der benytter Dansk Retursystem-modellen, idet dette bl.a. anses at kunne begrænse vareudbuddet.

Udvalget bemærker, at Dansk Retursystem, som sådan ikke opsætter begrænsninger for, hvilke produkter der kan indgå i pantsystemet¹. Det er således muligt at importere varer fra 3. lande (som ikke udbydes i Danmark) uden at disse varer f.eks. skal levnedsmiddelgodkendes i Danmark, blot skal der påsættes pantmærker, for at emballagen kan indgå i retursystemet. Sådanne mærker rekvireres hos Dansk Retursystem og kan påsættes lokalt i Grønland. Udvalget bemærker, at brug af Dansk Retursystem således vil betyde en vis administrativ belastning for importørerne, ikke mindst i en indkøringsfase. Denne administrative belastning skal imidlertid holdes op mod den administration, der vil skulle opbygges og udføres ved at vælge en lokal grønlandsk model, hvor den administrative belastning, og omkostningerne i øvrigt pt. er ukendte.

Inuit Ataqatigiit fremsatte ligeledes ændringsforslag ved førstebehandlingen. Ændringsforslaget har følgende ordlyd:

Naalakkersuisut skal pålægges, senest i 2023 i en rapport at fremlægge muligheder for returnering af emballage til læskedrikke, om disse emballager er af plastik, dåser eller glas.

Det fremgik af debatten ved førstebehandlingen, at ændringsforslaget primært blev fremsat af to grunde.

¹ Visse produkter, som mælkeprodukter, kosttilskud, vin- og spiritus med alkoholprocent over 10, samt emballager på over 20 liter hhv. 10 liter, mfl. indgår pt. ikke i pantsystemet.

For det første ønsker Inuit Ataqatigiit at sikre, at det fremsatte beslutningsforslag ikke forsinket den proces Naalakkersuisut allerede har igangsat. Det fremgik dog af debatten, og af Naalakkersuisuts indstilling til vedtagelse, at det oprindelige beslutningsforslag ikke vil forsinke den igangværende proces.

For det andet ønskede Inuit Ataqatigiit at præcisere, at en returordning bør omfatte både plastic- og glasflasker (samt metaldåser). Dette fordi det oprindelige beslutningsforslag benytter formuleringen ”flasker og dåser i varierende størrelser”, hvilket kunne tolkes som om, at glasflasker ikke var en del af den ønskede ordning. Udvalget bemærker dog, at det af debatten og af Naalakkersuisuts svarnotat fremgår, at der ikke skelnes mellem flasker produceret af glas og plastic. Udvalget er i øvrigt enig i, at flasker bør indgå i et fremtidigt system, uanset om disse er produceret af glas eller plastic.

Udvalget påpeger slutteligt, at det er af væsentlig betydning, at natur og miljø tages i betragtning, beskyttes og værnes om i forhold til reglementet for emballage. Derfor er det af væsentlig betydning for Udvalget, at returpantssystemet også kommer til at virke med disse intentioner.

Udvalgets indstillinger

- *På denne baggrund fremsætter et flertal bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut og Atassut følgende ændringsforslag:*

”Forslag til Inatsisartutbeslutning: Naalakkersut pålægges senest 1. januar 2024 at fastsætte nye regler for emballage til øl og kulsyreholdige læskedrikke med henblik på at bringe Nuuk Imeqs faktiske monopol til ophør, ved overalt i landet at tillade salg af øl og sodavand på dåse, plast- og glasflaske, uanset facon og størrelse, forudsat at disse indgår i et returpantssystem, som er godkendt af Naalakkersuisut”

- Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut og Atassut indstiller udvalgsflertallets ændringsforslag til vedtagelse
- Et enigt udvalg indstiller Inuit Ataqatigiits ændringsforslag til forkastelse
- Et flertal bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut og Atassut indstiller Naleraqs ændringsforslag til forkastelse
- Et mindretal bestående af Naleraq støtter Naleraqs ændringsforslag

- Naleraq vil komme med følgende mindretalsudtalelse:

”Naleraq har med ændringsforslaget søgt at efterleve aftalen fra Finanslovsaftalen for 2022.

Desværre ser det stadig ikke ud til især islæg områderne vil få større muligheder, da man ikke kan bestille andre produkter, hvis de facto monopollet fortsætter frem mod minimum 2024.

Flertallet i udvalget har valgt en mellemvej, mellem Naleraq/Finanslovsaftalen for 2022 og Naalakkersuisuts uklare ønske for fremtiden. Dette stiller hverken Nuuk Imeq A/S, Naalakkersuisut eller borgerne bedre. Man har valgt ikke at stille nogen tilfreds. På den baggrund indstiller Naleraq eget ændringsforslag til vedtagelse, så der kommer en snarlig afklaring, og butikker kan begynde at planlægge indkøb til næste års vare sortiment, i stedet for at vente 1 ½ år på dette.”

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.



Mariane Paviassen
Formand



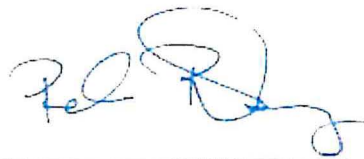
Aqquu Jerimiassen
Næstformand



Lars Poulsen



Knud Mathiassen



Pele Broberg



Hans Aronsen



Dines Mikaelson

Ilanngussaq Bilag 1

Partiformand Inuit Ataqatigiit via ia@ia.gl
Partiformand Siumut via siumut@siumut.gl
Partiformand Naleraq via mail@naleraq.gl
Partiformand Demokraatit via demokraatit@demokraatit.gl
Partiformand Atassut via tassa@atassut-gl.nunahosting.net
Samarbejdspartiet samsek@samparti.com

Landstingets erhvervsudvalg Udvalgssekretær Kasper Juul-Nielsen juul@ina.alla.gl

Formand mapav@inatsisartut.gl; næstformand aqqje@inatsisartut.gl;
haaro@inatsisartut.gl; knuma@inatsisartut.gl; lapou@inatsisartut.gl; dimik@inatsisartut.gl;
peleb@inatsisartut.gl

Landstingets miljøudvalg Udvalgssekretær Mikkel Underlin Østergaard miuo@ina.alla.gl

Formand mhkuk@inatsisartut.gl; næstformand niol@inatsisartut.gl; jekrt@inatsisartut.gl;
jekrt@inatsisartut.gl

Departement for Landbrug, selvforsyning, energi og miljø via pan@nanog.gl; departementchef
natl@nanog.gl

Nuuk den 4. nov. 2022

Ukiakkut inatsisartut ataatsimiinneranni oqaluuserisassap imm. 86-ip siullermeerneqarneranut oqaatigiumasat

Aallarniut

Nuuk Imeq-mi siulersuisut ukiakkut ataatsimiinnermi oqaluuserisassani imm. 86-imut saqqummiussaq sukumiisumik malinnaaffigivaat, inatsisartutuni siullermeerinninneq aammalu naalakkersuisut ataatsimiititaliami oqaluuserisassanngortillugu saqqummiussaat ilanngullugit.

Nuuk Imermi siulersuisut saaffignissutaat manna massuanertut isigineqassanngilaq. Saffignissuteqarnermut peqqutaavoq puiaasanik utertitsisarnermut atatillugu allannguiniarnermik eqqarsaateqarneq Nuuk Imermut niuerneramik ingerlatsinerneq atatillugu mianernartumik kinguneqartitsisussaassammat, taamallu aamma tassani sulisut siunissami inissisimanerannut, neriutigaarpullu uani allakkiami paasissutissiissutigut oqimaatigiissagaasumik ataatsimiititaliap imm. 86-ip aappassaaneerneqarnissaata suliarinninnerannut iluaqutaasumik sunniteqarsinnaajumaartut.

Aallarniutigalugu oqaatigerusupparput alloriarneq (fase) 1-imi aqqissutissat saqqummiussat paasilluinnarsigit, tassani ESANI-mut atatillugu siunnerfigineqarmat eqqussukkanut pooritinneqartunik katersuisarnissaq, Nuuk Imermi utertitsisarnermik ilusiliinerneq assingusumik,

tassani pineqarlutik inatsisit naapertorlugit akuerisaasumik tuniniarneqartartut, ullumikkulli katersorneqarneq ajortut.

Alloriarneq (fase) 2 tamanut atorineqarsinnaasunngortitsinermik taarserneqassappat, tamanna Nuuk Imermut annertuumik pitsaanngitsumik sunniuteqassaaq aamma inuiaqatigiinni ullumikkut tunngaviusut eqqarsaatigalugit, tassami toqqaannartumik toqqaannanngitsumilluunniit inuiaqatigiinni isertitatigut malunnavissumik appartoqarneranik annaasaqarnermillu malitseqassammat, aammalu suliffiit nunanut allanut nutserneqarnerannik kinguneqassalluni taamallu akileraarutitigut isertitat aamma appariaateqassallutik. Taaneqartut saniatigut, uagut paasissutissiissutigut tunngavigalugit, niuertarfinnik Dansk Retursystemimillu isumaqateqarsinnaanermut aqqutissaq sulit takingaatsiarpoq, aningaasartutaasussat eqqarsaatigalugit aammalu allatut utertitsisalersinnaanermik ilusiliinissaq eqqarsaatigalugu. Taamaammallu maannamut aalajangiisinnaanermut tunngavissat erseqqeqqissaanngillat.

Isumaqarpugut aamma "tamanit atorsinnaasunngortinneqassappat", taava aamma assigiimmik akeqartitsineq atorunnaartussaassaq, tuniniaasartut akornanni unammilleqatigiilernerup kinguneranik nammaqatigiinnissamik tunngaviusut peerutissammata.

Inatsisartuni aappassaaneerinninnermi alloriarneq (fase) 2 attatiinnarniarneqassappat, neriuutigaarput tamatuma atuutsinneqalernissaa erseqqissumik ullulernerneqassaq, taamatut ilioinnikkut piffissaqartitsisoqarluni kingunerusussat aningaasanullu tunngasut misissorluarnissaannut taamallu aamma tunngavissinneqarluni Nuuk Imeq-p aqutaalluarmik matuneqarnissaanut ikaarsaarsinnaanissaa ataqqillugit sulisorisaasut, pisisartut isumannaatsumillu pilersuisinnaaneq. Taamaammatt inassutigissavarput, Nuuk Imeq alloriarnerup (fase) 2-p puunik utertitsisarnerup timitalersulernissaa ukiumik ataatsimik sioqqullugu piffissalernerneqassaq, tassalu puukunik allatut utertitsisalernissap piareersarneqarnerata naammassineraniit.

Ataani erseqqissarneqarput immikkoortut makku.

Assigiimmik akeqartitsinerup atorunnaarsinneqarnissaa.

Nuuk Imeq-p ingerlatsinerani tunngaviuvoq nuna tamakkerlugu assigiimmik akeqartitsineq. Nuuk Imeq-p isertitaasa Kalaallit Nunaanni atuisunut assartuisarneq matussusertarpaat, tunisassiarineqartut poorineqartullu ilanngullugit. Assartuinnermut aningaasartuutit, Nuummut Nuummilu, sinerissamut nassiussuinnermit akinut sanilliullugit malunnavissumik appasinnerupput, aningaasartuutit appasinnerunerisigut qaffasinnerusumik tunisassiat Nuummi isertitsissutaanerunerat aqqutigalugit assigiimmik akeqartitsineq timitalernerneqarsinnaanngortinneqarpoq. Tamanut atuisinnaanermik tunngaveqartumik periarfissiisoqalissappat Nuummiinnaq tuniniaarusuttunik niuertoqalissaaq, taamatullu pisoqarpat, taava unammilleqatigiinnerulernerup ajornartilissavaa nuna tamakkerlugu niuerneramik ingerlataqartuusut assigiimmik akeqartitseriaatsimik attasiinnarsinnaanissaat. Tamannarpiartaalu tunngavimmigut Nuuk Imermut pingaaruteqarpallaanngilaq, ingammillu suliffeqarfik matusariaqassappat, naatsorsuutigisariaqassaaq tamatuma nunatsinni oqallinnermut annertuumik ilaalerluni inissinnissaa, tassami akit qaffasappata avinngarusimasut nunaqarfiillu illoqarfinnut annernut naleqqiullugit, immiaaqqat sodavandillu akitsornerannik eqqugaanerpaajussammata.

Nuuk Imermik matusineq

Alloriarneq (fase) 2-mi siunnersuutaasutut tamanit atorneqarsinnaasunngortitsilernissamik siunnersuutaasoq akuerineqassappat, naatsorsuutiginarpoq niuertarfiit minnerunngitsumik Qallunaat Nunaanni pilersuisunit, maannalu tunisassianik allanik pilersuisooersunit, toqqaannartumik pisiniartalernissaat, taamallu ataqatigiissaaruminar-neruneranik iluaquserneqarlutik atuilernissaat. Taamaallipallu niuertarfiit Nuuk Imermut pisiniartarnerat unissaaq, taamallu pisoqassappat tassani tunisassiorneq pisariaarutissaaq, tamatumalu kingunerisaanik Nuuk Imeq matuneqartussanngussalluni. Kalaallit Nunaannimi immiaaqqanik imeruersaatinillu tunisisarneq ima angitiginngilaq, nunatsinni/sumiiffimmi annertunerusumik tunisassiorfimmi siammasissumillu tikisitsisar-nermik ingerlatsinissaaq tunngavissaqarluni.

Nuuk Imeq matuppat inuiaqatigiinnut sunniutaasinnaasunik nalilersuineq

Illimagineqarpasippoq tamanit atorneqarsinnaasunngortitsineq Namminersorlutik Oqartussat isertitaqarnerulissasut atuisullu akikinnerusunik pisiassaqartinneqalissasut. Nunatsinni tunisassiornermit tamakkiisumik tikisitsinermut ikaarsaartoqarpat, qularnanngitsumik Nuuk Imeq-p ingerlatsinermigut inuiaqatigiinnut iluaqutissiissutigisartagai, poorineqartartunut akitsuut maanna piosuq aqputigalugu Kalaallit Nunaat matussusiilluni taamatulli angissuseqartumik isertitaqartitsinnaassaaq.

Tamannali taareerlugu, aamma taaasariaqarpoq, taava killilersugaanngitsumik niuerfiusumi puiaasaaqqanut/poorineqartunut akitsuut ilaanngaatisinnaasat ilaanngaatigitinnagit isertinneqarsinnaasut malunnavissumik, Nuuk Imeq ingerlatsiviujunnaarpat, appartussaassasut. Ilanngullugit taasariaqarput Nuuk Imeq Nuummi 40-it sinnerlugit sulisitsisuummat, Kommuneqarfik Sermersuup piginneqataassutsinik peqarnerpaajusup ukiumut iluanaarutisissarmat, iluanaarutisiat akileraaruserneqarnerisigut isertitaqartoqartarmat, Nuuk Imeq RAL-ip kaaviaartitaanut iluaqusiissarmat, Nuuk Imeq-p assartugassaqartitsinermigut akuttussutsimik allannguajaannerusumik tunngavissiisarnera, angusatigut akileraarutinik akiliuteqartarnera, kiisalu minnerunngitsaumik Nuuk Imermit tunisassiaasutigut KNI-p tunisassianik siammartiterisuunermigut isertittagaai pilersinneqartarmat, tamakkulu tamarmik appassapput.

Saniatigullu taaneqartariarputtaaqq Nuuk Imeq-p illuttaanik atortuinillu aserfallaatsiluisarnikkut iluarsaassisarnikkullu sumiiffimmi sanasunut assigisaanullu suliaassaqtitsisarnarit, sumiiffimmi sullissisut (akunnittarfiit, kukkundersiusiut, qarasaasialerisut il.il) pissarsiaqartarnerat, tassa suliffeqarfiup tunisassiornerup avataatigut suliaassaqtitsisarnera aqputigalugu aammalu eqqaammasaneqartariaqarlutik aningaasat ilaqutariit Nuuk Imermi iluminni sulisoqartitsinermikkut pissarsiarisartagaat.

Suliffiit annaaneqarnerisigut sumiiffimmi suliffiugaluartut tamarmik Danmarkimut imaluunniit sumiiffinnut avammut tunisassiornermik ingerlaqartunut avataaniittunut allanut nuussapput taamallipallu tunisinikkut sinneqartoortut sulisullu isertitaasigut pissarsiassat annaaneqartussaassapput akileraartarnerit sumiiffinnut avataaneersunut tuttussanngussammata.

Tuniniaaviusumi akit eqqarsaatigalugit tikkuarusutarput, Nuuk Imeq-p akigititani ukiut 12-it nikisissimanngisani ukioq manna qaffannikuummagit. Taamaattumik akitigut ineriartorneq, ukiuni qulinik amerlanerusuni, Nuuk Imermit pilersitaanikuunngilaq.

Nuuk lmeq-p nunatsinni/sumiiffimmi tunisassioortuunera aqqutigalugu siammasissumik iluaqutissiissutit assigiinngitsut arlaqartut pilersinneqarnikuupput, soorlu siusinnerusukku taaneqartut assigiimmik akeqartitsineq aammalu erngup nukingani innaallagissioffimmit akusut pakkersimaanerit.

Naatsumik oqaatigalugu Kalaallit Nunaanni akit qaffassinnaagaluartut akornanni pakkersimaarinninnerit pilersinneqarsimapput kisermaassiuunnaartitsinnermi eqqorneqartussat allatut sunniteqarsinnaasut eqqarsaatigisariaqartut.

Nutaamik ingerlatseriaasissamik pilersitsineq qanoq ingerlanneqassava aammalu avatangiisinut sunniutit qanoq ittut pilersinneqassappat?

Nuuk lmeq isumaqanngilaq, ESANI aqqutigalugu utertitsarnissamut ingerlatseriaaseriniarneqartoq eqqoqqissaartumik saqqummiunneqarsimasoq. Iisimatitsissutigisinnaavarput puiaasanik utertitsarneq Nuuk Imermut sinerissamut assartuinerup akisunera pequtigalugu ukiumut 20-25 mill. koruuninik aningaasaqartuuteqarfiusarmat. Nuuk Imermit aamma ilisimasaqanngilagut utertinneqartartut atorunnaarlugit iginneqartartunik atuilermermi, matoqqasumillu nunatsinni taakkuninnga kaaviaartitsiunnaarluni Danmarkimut utertitsisalermissaq avatangiisinut qanoq sunniteqarsinnaanerani misissuisoqarsimanerani.

Nuuk Imermit takuneqarsinnaavoq aporfeqarsinnaalissasoq ESANI-mit ingerlatseriaatsip tigummineqalernissaa, taakkumi immineq umiarsuaatiminnik ingerlataqartuummata. Tamatuma malitsigisaanik, ingerlatseriaaseq arlaatigut nalimmassarneqanngippat, akileraarutit aqqutigalugit utertitsisarnermik ingerlatseriaatsip atuisut akilersugaannik utertitsisarnermik taarserneqalersinnaavoq.

Aamma paasinnittaaserput naapertorlugu, tuniniaanermi ingerlataqartuusut attaveqarfiginerisigut, takusinnaanngilarput pilersitsinissamik tunngavissamik niuertut Dansk Retursystemillu tungaannut inissiilluni ilusiliisoqarsimasoq, isumalluarluni atuutsitsilerniarnermut maanna oqaluuserineqartumut tutsuignartumik atorneqarsinnaasumik. Tassani ilaatigut assersuutigalugu taaneqarsinnaavoq niuernermik ingerlatsisut utertitassanik tigusisalernekmikkut qanoq aningaasalersuutaannut matussutissaannik utertitsisoqassanersoq, atuisut utertitaannik siullermeerutaasumik immikkoortiterinnermut piffissaajarnermut, assartuinnermut, utertinneqartunik uninngatitsigallarfissanik peqartariaqalernermut, kikkut nunatsinni Qallunaallu Nunaannut assartuisitsinnermi aningaasartuutaalersussanut, siammasissumik aningaasalersuinissanut, poorineqartunut akitsuutip nutarterneranut (poorineqartummi angissusii allanngortussaammata), tuniniaavinni akitsuutit oqimaaqatigiissarnissaannut (soorlu KNB-mi pisiasut Pisiffimmut utertinneqarpata, taava tassannga aningaasat akitsuusiunneqarsimasut nalingi utertinneqarsinnaassappat?), il.il., matussuserneqarnissaannut.

Nuuk Imermit tunisassiat annertunerpaamik imermik imaqarput – soorlu sodavandini 50 cl-iusuni 49 cl tassaavoq imeq – ullumikkullu nunatta imia atorneqarluni – taannalu allannguisoqarpat Danmarkimi imermik taarserneqartussaassaaq, Atlantikoq ikaarlugu nunatsinnut assartorneqalersussaasumik. Tamanna avatangiisinik mianerinnilluni ingerlatsiniarnermut piujuartitsinermullu tamatigut akerliuvoq, tassami puunik utertittakkanik immerneqaaqqitartunillu nunami atuneq avatangiisinik asattuussinerpaajummat (tamanna aamma Namminersorlutik Oqartussat 2011-mi kaaviaartitsineq pillugu nalunaarusiaani takuneqarsinnaavoq). Tamatumani Nuuk Imerup puukunik utertitsisarnera ukiut qulikkaat ingerlaneranni ingerlalluurtut takuneqarsinnaavoq, tassami 98%-it sinnerlugit utertinneqartarmata.

Nuuk Imeq-p «kisermaassinera»

Nuuk Imeq ullumikkut kisermaasisussaatitaanngilaq. Nuuk Imermit poorineqartunut inatsisit malillugit puiaasanut akuerisaasunut maqitsilluni immiisarneq, soorlu assersuutigalugu Qajaq Brewreri Narsaq aamma taamatut ingerlatsisoq. Ullumikkut maqitsinissaq kimilluunniit ingerlanneqarsinnaavoq tuniniaasoqarsinnaallunilu, puiaasat peqqussummi atorneqaqqusaasut atorlugit. Kalaallit Nunaanni niuerfiusoq kisermaassinissamik inatsimmik piumasaqarfigineqarniluunniit aqunneqanngilaq. Maannami imaappoq sumiffinni ingerlatsisuusut, tunisassiornerallu annertunerpaamik aqunneqarluni niuerfiup annertussusianik pisiumasunillu.

Naggasiilluni oqaatigiumasat

Nuuk Imeq piareersimavoq pineqartut pillugit itisilerutaasumik oqaloqatiginninnissamut aamma puukunik utertitseriaaseq Nuuk Imermit atorneqartoq pillugu. Taassumami aallartinneqaramili suliaasaq tamakkiisumik naammaginantumik naammassisinnaasimavaa avatangiisinik mianerinninnermik, isumannaatsumik pilersuineq inuiaqatigiinnilu aningaasaqarneq eqqarsaatigalugit.

Tamatumunnga atatillugu partiit soqutiginnittut uatsinnut pulaarnissaannut tikilluaquagut – aamma ullukut maqitsilluta suliaqarnitta nalaani, aammaluunniit soraarnerup kingorna imal. unnukkut.

Soqutiginnittut tusarfiginissaat neriuutigaarput.

Kommentarer til første behandling og udvalgsarbejde af efterårssamlingens dagsorden pkt. 86

Indledning

Nuuk Imeqs bestyrelse har nøje fulgt oplægget til efterårssamlingens pkt. 86, førstebehandlingen heraf i landstingssalen og regeringens oplæg til udvalgsbehandling.

Denne henvendelse er besluttet af bestyrelsen og skal ikke betragtes som en klagesang fra Nuuk Imeq. Henvendelsen skyldes, at den påtænkte liberalisering af emballagebekendtgørelsen er forretningskritisk for Nuuk Imeq, og dermed Nuuk Imeqs medarbejderes fremtid, og vi håber, at vores oplysninger i dette brev kan hjælpe til en balanceret tilgang til arbejdet i udvalget frem til andenbehandlingen af pkt. 86.

Indledningsvis vil vi gerne udtrykke fuld forståelse for den løsning, der omtales som fase 1, hvor der i ESANI-regi lægges op til opsamling af importeret engangsemballage, i parallel til det nuværende Nuuk Imeq retursystem, som sælges lovligt, men ikke opsamles i dag.

Hvis det foreslåede system i en fase 2 udvides med en liberalisering, vil det have både store konsekvenser for Nuuk Imeq og negative samfundskonsekvenser i form af et væsentligt tab af både direkte og indirekte indtjening til det grønlandske samfund samt udflgning af arbejdspladser og beskatning. Derudover er man, ifølge vores oplysninger, endnu et stykke vej fra at have aftaler med detailhandelen og Dansk Retursystem omkring både økonomi og hvorledes et alternativt pantsystem skal operationaliseres, hvorfor beslutningsgrundlaget endnu ikke er transparent.

Vi mener også, at "liberaliseringen" vil betyde et ophør af det hidtil gældende enspris-system, da multiple aktører nu vil bekæmpe hinanden, så de solidaritetselementer, som i dag gør sig gældende, vil bortfalde.

Hvis landstingssalen stadig ved andenbehandlingen har flertal for at indføre fase 2, er det vores håb, at der fastlægges en dato for implementeringen heraf, som giver tid til at få konsekvenserne og økonomien ved fase 2 undersøgt, samt tillader Nuuk Imeq at foretage en kontrolleret nedlukning med respekt for medarbejdere, kunder og forsyningssikkerhed. Det er derfor vores anbefaling, at Nuuk Imeq gives et varsel på 1 år før implementeringen af et fase 2 retursystem og at denne periode er gældende fra at den operationelle forberedelse af det nye retursystem er færdig.

Nedenfor er foretaget en uddybning af ovennævnte punkter.

Ophævelse af enspris-systemet

Opretholdelse af enspris-systemet bygger for Nuuk Imeq på et solidaritetsprincip på tværs af Grønland. Via Nuuk Imeqs indtjening finansierer forbrugerne den transport i Grønland, som opretholder rotationen af selskabets produkter/emballage. Transportomkostningerne, til og i Nuuk, udgør af åbenlyse årsager et væsentlig mindre beløb end til kysten, og ved således at bruge af den merindtjening, som der er på selskabets produkter i Nuuk til medfinansiering, er det muligt for Nuuk Imeq at opretholde enspris-systemet. Hvis markedet liberaliseres, vil der være aktører, som kun henvender sig til det købedygtige publikum i Nuuk, hvilket qua den øgede konkurrence vil umuliggøre det for landsdækkende aktører at opretholde et enspris-system. Dette punkt er som sådan ikke af betydning for Nuuk Imeq, og især ikke ved ophør af selskabets drift, men formodes dog at være et væsentligt element i den grønlandske debat idet yderdistrikter og bygder kan blive eksponeret til markant højere priser på øl og sodavandsprodukter end de større byer.

Lukning af Nuuk Imeq

Ved den foreslåede fase 2 "liberalisering" forventes detailhandlen i Grønland at ville gøre brug af deres muligheder for at foretage direkte indkøb ved de leverandører, især i Danmark, som i forvejen leverer deres øvrige varer, hvorved de opnår en række logistikmæssige fordele i forsyningskæderne. Butikskædernes efterspørgsel hos Nuuk Imeq vil derfor ophøre og dermed også behovet for lokalproduktion, hvilket de facto vil medføre en lukning af Nuuk Imeq. Det grønlandske marked for øl og sodavand har ikke en størrelse, som gør, at der er volumen både til et større lokalt produktionsapparat og bred import.

Samfundsanalyse ved lukning af Nuuk Imeq

Der synes at være en udbredt forståelse af, at en "liberalisering" vil skabe øgede indtægter til Selvstyret og lavere priser til forbrugerne. En fuld overgang fra lokalproduktion til import vil formodentlig også via den eksisterende emballageafgift kunne generere indtægter til Grønland på det niveau, som Nuuk Imeqs drift i dag bidrager til i samfundet.

Det sagt, vil det bruttobeløb, som emballageafgift udgør i et liberaliseret marked dog for Grønland blive udvandet betydeligt ved bortfald af Nuuk Imeqs aktiviteter. Herunder kan nævnes over 40 arbejdspladser i Nuuk, et betydeligt årligt udbytte til Kommuneqarfik Sermersooq som største aktionær, udbytteskat på udbytte betalt til Danmark, Nuuk Imeqs indtjeningsmæssige bidrag til RALs kysttrafik, Nuuk Imeqs volumenbidrag til regularitet i besejlingen af bygder og yderdistrikter, skat af Nuuk Imeqs resultat, og ikke mindst et betydeligt fald i KNIs indtjening på området som landsdækkende distributør af Nuuk Imeqs produkter. Hertil kommer opgaver til lokale håndværkere med vedligehold af bygninger og produktionsapparat, bidrag til lokal service- (hotel, revisorer, IT-branche, etc.). dvs. al den følgeøkonomi som skabes af virksomheden og 40 familier samt potentielt negativ socialøkonomi for 40 familier, helt eller delvist uden arbejde.

De mistede arbejdspladser vil være udtryk for en fuld udflytning af disse til Danmark eller andre eksportørlande ligesom både overskud på salg og arbejdsindtægter fremover vil blive beskattet uden for Grønland.

I forhold til priser i markedet vil vi gerne påpege, at Nuuk Imeq i år, for første gang i 12 år, har hævet sine priser. Den prisudvikling, som har været i markedet over det sidste årti, er således ikke drevet af Nuuk Imeq.

Nuuk Imeqs ageren som lokalproducerende virksomhed udløser en række fordele i fordelingspolitikken, fx de nævnte solidariske priser og prisdæmpende effekt på elpriser fra vandkraft.

Kort sagt, er der flere, for Grønland, problematiske negative afledte effekter ved indførelsen af det påtænkte fremtidige "liberaliserede" pantsystem, som bør indgå i en holistisk betragtning.

Hvordan skal et nyt system driftes og hvad med miljøet?

Nuuk Imeq mener ikke, at der er tilvejebragt transparens omkring udgifterne til at drive et retursystem via ESANI. Til information udgør finansieringen af det af Nuuk Imeq drevne retursystem ca. 20-25 mio. kr. årligt på grund den høje kystfragt. Nuuk Imeq er heller ikke bekendt med, at der er foretaget en eventuel miljøanalyse af det faktum, at den engangsemballage, som vil erstatte den hidtidige returemballage, nu skal returneres til Danmark i stedet for at recirkulere i et lukket system i Grønland.

Der er set fra Nuuk Imeq side en indbygget konflikt i, at systemet vil blive drevet af ESANI, som sejler med eget rederi. Det betyder, medmindre modellen justeres, at et skatteborgerbetalt retursystem afløser et brugerbetalt retursystem.

Det er heller ikke vores forståelse, fra kontakt med markedets aktører, at der er et entydigt implementeringsgrundlag på plads med hverken detailhandlen eller Dansk Retursystem, som muliggør en udrulning baseret på de optimistiske tidshorisonter, som pt. drøftes. Her kan fx nævnes honorering af detailkædernes investeringer for at have modtagesystem i butikker, sorterings fee for grovsortering af emballage fra forbrugerne, kørselsomkostninger, ansvar for oplagring af tom emballage, hvem der står for fragtomkostninger både i Grønland og til Danmark, generel finansiering, eventuel reformation af emballageafgiften (der kommer nye flaskestørrelser), hvorledes opretholdes pantbalancen i markedet (kan pant på en vare købt i fx KNB indløses i Pisiffik), etc.

! Nuuk Imeqs produkter består primært af vand – 49 cl af en 50 cl sodavand er vand – i dag grønlandsk vand – i fremtiden vand fra Danmark, som fragtes op over Atlanten! Dette er miljømæssigt mod alle gældende bæredygtighedsprincipper om at retursystemer med genpåfyldelig emballage i nærområdet er den bedste miljømæssige løsning (fremgår også af Selvstyrets egen livscyklusanalyse fra 2011). Og her har Nuuk Imeqs retursystem igennem årtier vist sin høje effektivitet med returprocenter på over 98%.

Nuuk Imeq monopol

Nuuk Imeq har ingen eneret i dag. Nuuk Imeq overholder den nuværende emballagelovgivning ved at tappe i de godkendte flasketyper ligesom f.eks. Qajaq Breweri Narsaq. Det står i dag enhver frit at starte aftapning og distribution i de emballager, som den nuværende bekendtgørelse fastsætter. Det grønlandske marked er ikke underlagt et lovgivningsmonopol. Faktuelt hænger antallet af lokale aktører, og den portefølje af produkter de kan udbyde, i al væsentlighed sammen med størrelsen af markedet og efterspørgsel.

Afsluttende kommentarer

Nuuk Imeq står gerne til rådighed for en samtale med uddybning af ovenstående elementer samt om det af Nuuk Imeq drevne pantsystem, som til fulde har løst den opgave det i sin tid blev født til at løse, og dets fordele for så vidt angår miljø, forsyningssikkerhed og samfundsøkonomi.

Vi vil i den anledning gerne invitere interesserede partier og udvalgsmedlemmer på besøg hos os – gerne mens vi tapper i dagtimerne, eller som fyraften eller aftenarrangement.

Vi håber at høre fra interesserede.

Inussiarnersumik inuulluaqquusilluta/Mange hilsener

Kuupik V. Kleist
Nuuk Imeq A/S-imi siulersuisuni siulittaasoq

Bernhard Christensen
Nuuk Imeq A/S-imi pisortaaneq



Sulineramik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat

Postboks 9 • 3900 Nuuk • Tlf.: +299 32 21 33 • Fax: +299 32 49 39 • E-mail: sik@sik.gl

Dato: 10. november 2022

Ilanngussaq
Bilag 2

Pressemeddelelse:

Når de vil gøre 34 medarbejdere arbejdsløse kan de bare ændre bekendtgørelsen om returemballage

Det er slet ikke så indlysende, hvad der ligger til grund for overvejelserne om at ændre Selvstyrets bekendtgørelse nr. 16 af 25. oktober 2019. Det er den bekendtgørelse, der indeholder bestemmelser om returemballage på øl og sodavand. Er det mon fordi, at enkelte mennesker absolut skal tilfredsstilles i deres trang til bestemte drikkevarer i dåser og glasflasker, som de ikke kan købe her i landet?

I bekræftende fald skal Inatsisartut og landsstyret bare sige det højt: At de vil lukke Nuuk Imeq.

Sagt på en anden måde kan de bare ændre bekendtgørelsen, når de gerne vil gøre 34 SIK-medlemmer, ansat i Nuuk Imeq, arbejdsløse. Der er i hvert fald omkring 50 medarbejdere beskæftiget i sodavandsfabrikken og øltapperiet, og de er sikre skatteydere til Selvstyret og kommunen.

Derfor skal der lyde en stærk opfordring fra SIK til medlemmer af Inatsisartut og Naalakkersuisut om at tænke sig om.

Der er jo ingen tvivl om, at Nuuk Imeq umuligt kan konkurrere med de store bryggerier, der er aktive i det internationale marked på området.

Alle vi, der bor her i landet, bør være interesseret i Nuuk Imeqs fortsatte eksistens. Fabrikken beskæftiger mindst 50 medarbejdere, og den giver da også sidebeskæftigelse til andre virksomheder i byen.

Jess G. Berthelsen
Formand for SIK

Inatsisartut - Erhvervs- og Råstofudvalg

Att: Formand, Mariane Paviassen - mapav@inatsisartut.gl
CC: Udvalgssekretær, Mikaela Augustussen - mika@ina.alla.gl

Ilanngussaq
Bilag 3

Vedr. efterårssamlingens dagsorden pkt. 86

Anledningen til nærværende skrivelse er, at Kommuneqarfik Sermersooq har nogle betænkeligheder ved vedtagelsen af efterårssamlingens dagsorden pkt. 86. Punktet forlyder således:

Forslag til Inatsisartut beslutning om at Naalakkersuisut pålægges at ændre Emballagebekendtgørelsen således, at det sikres, at øl og kulsyreholdige læskedrikke overalt i Grønland kan sælges på både flasker og dåser i varierende størrelser. Både flasker og dåser skal kunne indgå i et retursystem. Ændringen skal foretages hurtigst muligt efter vedtagelsen af dette forslag – dog senest den 1. januar 2024.

Første betænkelighed går på, at det nævnes i forslaget, at man ønsker; *at liberaliseringen bliver så vidtgående som muligt, så de grønlandske forbrugere kan få større valgmulighed og billigere priser.*

Dette lyder umiddelbart som en velmenende og sympatisk tanke. Dog må jeg klargøre at en liberalisering af markedet, og en dertilhørende større konkurrence fra flere aktører, ikke vil komme de lokale bryggerier til gode – sanere tværtimod. Her menes ikke kun Nuuk Imeq, men ligeledes de mindre bryggerier i nord og syd. Det er kun forventeligt, at disse ikke vil kunne matche de vilkår og muligheder, som udefrakommende aktører råder over eller kan tilbyde. Derfor må man forvente at en liberalisering af markedet vil være trussel mod samtlige grønlandske bryggerier, og kan i værste fald betyde lukning af disse. De grønlandske forbrugere får således større valgmuligheder, men lokale grønlandske øl vil ikke være en af dem.

Herudover må man forvente, at man ved en liberalisering af markedet, ikke længere kan opretholde enspris-systemet, der for nuværende bygger på et solidaritetsprincip på tværs af Grønland. Man må forvente at de aktører der vender blikket mod Grønland, som muligt nyt marked, primært eller i værste fald udelukkede, henvender sig til det købedygtige marked i de større byer. Den øgede konkurrence på markedet vil ikke gøre det muligt at fastholde enspris-systemet, hvilket vil betyde højere priser for yderdistrikterne og bygder. Dette vil yderligere bidrage til større ulighed mellem byer og bygder.

Hvis vi dernæst vender blikket mod det retursystem der forslås i punkt 86, må vi stille spørgsmålstegn ved, om der er tilvejebragt en fyldestgørende og transparent vurdering af konsekvenserne ved et sådanne system. For eksempel, hvilken miljømæssig påvirkning det vil have at overgå til engangsemballage, der skal fragtes tilbage til Danmark, fremfor den nuværende returemballage, der recirkulere i et lukket system i Grønland.

Etablering af et nyt returpantssystem kunne f.eks. omfatte produkter som øl, sodavand med kulsyre, mineralvand, kildevand, vand, limonade, iste og lignende som er umiddelbart drikkeklare, samt drikke uden kulsyre, koncentreret saft der skal opblandes med vand, ren saft, juice eller most af frugt eller grøntsager og smoothies. Grundlæggende skelnes mellem pant på engangsemballager og pant på såkaldt genpåfyldelige flasker.

Fuld liberalisering vil stille krav til, at vi har et pantsystem, der sikrer, at engangsemballager af plastik, aluminium og glas til drikkevarer bliver genanvendt. Den genpåfyldelig emballage – f.eks. de grønne ølflasker af glas og de klare sodavandsflasker af glas – håndteres af Nuuk Imeq. Der vil skulle opkræves gebyrer hos producenter og importører for, at sende en flaske eller dåse med pant på markedet i Grønland. Gebyret afhænger typisk af et fast gebyr eller efter emballagens størrelse og af hvor let eller svær den er at genanvende.

Alternativet til at oprette og drive eget returpantssystem er, at indlede et samarbejde med Dansk Retursystem, som har igennem 20 år indsamlet flasker og dåser med pant i Danmark og sørget for, at materialerne blev genanvendt.

Uanset om man etablerer eget pantsystem eller indgår samarbejde med Dansk Retursystem, må jeg stille spørgsmålstegn ved den noget optimistiske tidsplan, som der fremlægges i forslaget. For at have alle dele fuldt implementeret senest d. 1. januar 2024, burde man tro, at der allerede nu, er en aftale med forhandlerne, særligt detailkæderne, ift. de ændringer de skal indordne sig for at kunne efterleve de nødvendige og ønskede krav som et pantsystem, der sikrer, at engangsemballager af plastik, aluminium og glas til drikkevarer bliver genanvendt. Dette er imidlertid ikke tilfældet.

Hernæst må jeg fremhæve absurditeten i, at en liberalisering af markedet vil medføre, at man for fremtiden er nødsaget til at importere vand fra Danmark, idet det vil være drikkeklare øl og sodavand der transporteres over Atlanten. Ved Nuuk Imeq's produktion af øl og sodavand i dag, benyttes grønlandsk vand, hvilket for fremtiden vil blive erstattet af dansk vand. Når der tappes 50 cl. sodavand på en flaske udgør de 49 cl. grønlandsk vand. Herudover har f.eks. Nuuk Imeq også produktion af grønlandsk vand på flaske, hvilket man ligeledes må forvente, vil blive erstattet af importeret dansk vand.

Slutteligt må jeg bringe opmærksomheden hen på efterårssamlingens dagsorden pkt. 77. Dette er som følger:

Forslag til inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at fremsætte ændringsforslag til Inatsisartutlov nr. 18 af 30. oktober 1992 om ind- og udførsel af varer og tilhørende bekendtgørelse således, at det bliver muligt for private at indføre øl, vin og spiritus.

Dette forslag hænger unægtelig sammen med punkt 86, idet man må forvente at dette vil have konsekvenser, ikke kun for forhandlerne, men for vores samfundsøkonomi. Ved at tillade import af øl og spiritus på samme vis som hvis man skulle handle tøj på nettet, vil der ske en skævvridning af returpant princippet medmindre der også på de privat importerede varer, pålægges returpant.

Hertil vil man også have en udfordring ift. de flasker og dåser der importeres. Har man importeret alkohol fra forhandlere eller af mærker, hvor de ikke kan pantes i Grønland, må man forvente et overskud af affald. Dette er ikke miljømæssigt forsvarligt.

Herudover må man forvente ved vedtagelse af både punkt 86 samt punkt 77, at man ikke blot skaber konkurrence i markedet, men at konkurrencen på forhånd er afgjort, hvor det er de grønlandske producenter der står tilbage som taberne.

Med venlig hilsen



Avaaraq Olsen
Borgmester

COMMUN